

KARTA KURSU (realizowanego w specjalności)**PSYCHOLOGIA KLINICZNA**
(nazwa specjalności)**rok akademicki 2021/2022**

Kierunek: Psychologia
Specjalność: kliniczna
Forma prowadzenia zajęć: niestacjonarne
Stopień: jednolite magisterskie
Rok: IV
Semestr: 7 (zimowy)

Nazwa	Psychologia osób z niepełnosprawnością
Nazwa w j. ang.	<i>Psychology of persons with disabilities</i>

Koordinator	Dr hab. Joanna Kossewska	Zespół dydaktyczny
		Dr hab. Joanna Kossewska Mgr Małgorzata Płoszaj
Punktacja ECTS*	6	

Opis kursu (cele kształcenia)

Wiedza: Celem przedmiotu jest zapoznanie studentów z problematyką funkcjonowania psychospołecznego osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności. Studenci poznają się podstawowe prawidłowości rozwojowe w kontekście niepełnosprawności sensorycznej, intelektualnej i fizycznej. Zdobyta wiedza stanowić będzie podstawę dla budowania praktycznego programu oddziaływań terapeutycznych.

Umiejętności: Podczas ćwiczeń studenci rozwiną podstawowe umiejętności wspomagania rozwoju uczniów z różnymi rodzajami niepełnosprawności.

Kompetencje społeczne: Ponadto studenci rozwiną świadomość ograniczeń i typowych błędów, które mogą pojawiać się w pracy psychologa z uczniem z niepełnosprawnością, a także rozumienie potrzeby nieustannego doskonalenia swoich kompetencji.

Warunki wstępne

Wiedza	Podstawy psychologii ogólnej, rozwojowej i klinicznej
Umiejętności	Umiejętność analitycznego myślenia
Kursy	

Efekty kształcenia

	Efekt kształcenia dla kursu	Odniesienia do efektów dla specjalności (określonych w karcie programu studiów dla specjalności)
Wiedza	W01 – ma wiedzę o funkcjonowaniu osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności	SK_W04
	W02 – zna mechanizmy patologizacji rozwoju osób z niepełnosprawnością	SK_W02
	W03 – zna psychologiczne podstawy oddziaływań wspierających osoby z niepełnosprawnością	SK_W010

	Efekt kształcenia dla kursu	Odniesienia do efektów dla specjalności (określonych w karcie programu studiów dla specjalności)
Umiejętności	U01- potrafi wykorzystać wiedzę z zakresu psychologii osób z niepełnosprawnością w celu interpretacji funkcjonowania jednostki	SK_U07
	U02 – potrafi wykorzystywać wiedzę psychologiczną w celu wyznaczania kierunków działań wspierających (rewalidacyjnych i terapeutycznych)	SK_U04
	U03 – potrafi opracować założenia indywidualnego programu wsparcia dla osób z niepełnosprawnością	SK_U01

	Efekt kształcenia dla kursu	Odniesienia do efektów dla specjalności (określonych w karcie programu studiów dla specjalności)
Kompetencje społeczne	K01– ma świadomość swojej wiedzy i umiejętności, rozumie konieczność stałego kształcenie się w zakresie psychologii rehabilitacyjnej osób z niepełnosprawnością	SK_K03
	K02 – potrafi współpracować w grupie specjalistów w celu wspomaganie rozwoju osób z niepełnosprawnością	SK_K02
	K03 – posiada kompetencje interpersonalne niezbędne do prowadzenia zindywidualizowanych oddziaływań wobec osób z niepełnosprawnością	SK_K06

Organizacja

Forma zajęć	Wykład (W)	Ćwiczenia w grupach										
		A		K		L		S		P		E
Liczba godzin	20			10								E
30												

Opis metod prowadzenia zajęć

Kurs odbywa się zdalnie w trybie synchronicznym za pomocą platformy MS Teams. Wykłady odbywają się zdalnie, a ćwiczenia stacjonarnie

Wykład online interaktywny z prezentacją multimedialną (wykład informacyjny, wykład problemowy, objaśnienie i wyjaśnienie).

Ćwiczenia: dyskusja, praca w grupach, projekty indywidualne/grupowe, burza mózgów, analiza przypadków, analiza filmu

Formy sprawdzania efektów kształcenia

	E – learning	Gry dydaktyczne	Ćwiczenia w szkole	Zajęcia terenowe	Praca laboratoryjna	Projekt indywidualny	Projekt grupowy -prezentacja	Udział w dyskusji	Referat	Praca pisemna	Egzamin ustny	Egzamin pisemny	Inne
W01						X	X	X	X			X	
W02						X	X	X	X			X	
W03						X	X	X	X			X	
U01						X		X	X			X	
U02						X		X	X			X	
U03						X		X	X			X	
K01						X		X	X				
K02						X		X	X				
K03						X		X	X				

Kryteria oceny	Egzamin testowy (ocena pozytywna = 60% + 1 pkt) Zaliczenie ćwiczeń: poprawne wykonanie projektu indywidualnego, aktywny udział w zajęciach, obecność obowiązkowa (dopuszczalne max 1 nieobecność nieusprawiedliwiona)
----------------	--

Uwagi	przedmiot specjalnościowy studia jednolite magisterskie stacjonarne kierunek Psychologia
-------	--

Treści merytoryczne (wykaz tematów)

Wykłady

1. Niepełnosprawność – ogólne wprowadzenie: klasyfikacje medyczne i modele niepełnosprawności; segregacja, integracja, inkluzja – w kontekście kształcenia i partycypacji społecznej
2. Niepełnosprawność intelektualna – epidemiologia, etiologia, klasyfikacja, potrzeby psychologiczne i przebieg rozwoju w kontekście rodzinnym i społecznym
3. FAS – jako najczęściej występująca przyczyna niepełnosprawności intelektualnej
4. Niepełnosprawność sensoryczna – rodzaje, klasyfikacje, potrzeby psychologiczne i przebieg rozwoju w kontekście rodzinnym i społecznym (Głuchota w perspektywie kulturowej, Niepełnosprawność wzrokowa – kompensacja)
5. Niepełnosprawność fizyczna - klasyfikacje, potrzeby psychologiczne i przebieg rozwoju w kontekście rodzinnym i społecznym.
6. Choroby przewlekłe przyczyną niepełnosprawności
7. Adaptacja do niepełnosprawności w kontekście potrzeb i możliwości realizacji zadań rozwojowych
8. Prawa reprodukcyjne a prawo do szczęśliwego dzieciństwa w kontekście niepełnosprawności rodziców
9. Psychologia rehabilitacyjna – polski model rehabilitacji, założenia koncepcji rehabilitacji aktywnej
10. Psychologia rehabilitacyjna - Zadania i rola psychologa w kontekście wspomaganie rozwoju i potrzeb osób z niepełnosprawnością oraz ich rodzin

Ćwiczenia

1. Wprowadzenie - Niepełnosprawność, rehabilitacja, rewalidacja – konceptualizacja pojęć w odniesieniu do współczesnych koncepcji psychologicznych
2. Społeczny odbiór osób z niepełnosprawnością. Stereotyp osoby z niepełnosprawnością, substereotypy osób z poszczególnymi rodzajami niepełnosprawności, autostereotypy i schemat siebie u osób z niepełnosprawnością – przegląd badań krajowych i zagranicznych
3. Proces stawania się osobą z niepełnosprawnością – specyfika sytuacji psychologicznej osoby nagle vs. stopniowo tracącej zdrowie i sprawność w biegu życia.
4. Psychologiczna sytuacja osób z niepełnosprawnością – przegląd i analiza badań krajowych i zagranicznych dotyczących wybranych obszarów funkcjonowania osób z różnymi typami dysfunkcji
5. Praca projektowa: założenia i sposób realizacji , Razem łatwiej – tworzenie specjalistycznych szkoleń dla otoczenia osób z niepełnosprawnością oraz warsztatów społeczno-pedagogicznych Skuteczna Aktywność

Wykaz literatury podstawowej

1. Bobińska, K., Pietras T., Gałęcki P (red.)(2012). Niepełnosprawność intelektualna – etiopatogeneza, epidemiologia, diagnoza, terapia. Warszawa: PWN (r. 1,2,3)
2. Kościelska, M (1995). Oblicza upośledzenia. Warszawa: PWN (wybrane fragmenty)
3. Lane, H (1996). Maska dobroczynności. Warszawa: WSiP (wybrane fragmenty)
4. Majewski T. (1997). Psychologia niewidomych i słabowidzących. Lublin PWZN (wybrane fragmenty)
5. Pisula E. (2000). Autyzm u dzieci diagnoza klasyfikacja etiologia. PWN (wybrane fragmenty)
6. Wszyńska A. (1987). (red.). Psychologia defektologiczna. Warszawa: PWN (wybrane fragmenty)
7. Schier, K; Zalewska, M. (2006). Krewni i znajomi Edypa. Wydawnictwo SCHOLAR. (wybrane fragmenty)
8. Zalewska, M. (1998). Dziecko w autoportrecie z zamalowaną twarzą. Wydawnictwo Santorski. (wybrane fragmenty)
9. Howell, Melanie, Bradshaw, Jill and Langdon, Peter E. (2021) A systematic review of behaviour related outcome assessments for children on the autism spectrum with intellectual disabilities in education settings. Review Journal of Autism and Developmental Disorders, 8 . pp. 67-91. doi:[10.1007/s40489-020-00205-y](https://doi.org/10.1007/s40489-020-00205-y)
10. I Didn't Know People With Disabilities Could Grow Up to Be Adults": Disability History, Curriculum, and Identity in Special Education Artykuł, PDF (2021)[Teacher Education and Special Education The Journal of the Teacher Education Division of the Council for Exceptional Children](#) 44(1):088840642199606 DOI: [10.1177/0888406421996069](https://doi.org/10.1177/0888406421996069)

Wykaz literatury uzupełniającej

1. Lewartowska-Bobkiewicz L. (2011), Niepełnosprawność intelektualna. Diagnozowanie, edukacja i wychowanie, Gdańsk: .
2. Obuchowska, I (1995). Dziecko niepełnosprawne w rodzinie. Warszawa: WSiP. Cz I.
3. Pisula E. (2007). Rodzice i rodzeństwo dzieci z zaburzeniami rozwoju. Warszawa: Wydawnictwo UW.
4. Sobolewska A. (2002). Cęła. Odpowiedz na Zespół Downa. Warszawa: W.A.B.
5. Temple Grandin (1995). Byłam dzieckiem autystycznym. Warszawa: PWN
6. Vujcic N. (2012). Bez rąk, bez nóg, bez ograniczeń. Aetos Media
7. Marotto, M.L., Pettinicchio D., Lukk M. Working Differently or Not at All: COVID-19's Effects on Employment among People with Disabilities and Chronic Health Conditions, Art. PDF <https://doi.org/10.1177/07311214211012018>
8. Refilwe E. M., Shakila D., Juan B. (2021) Barriers to and facilitators of employment of persons with disabilities in low- and middle-income countries: A scoping review, ART. PDF doi: [10.4102/ajod.v10i0.833](https://doi.org/10.4102/ajod.v10i0.833)

Bilans godzinowy zgodny z CNPS (Całkowity Nakład Pracy Studenta)

Liczba godzin w kontakcie z prowadzącymi	Wykład	20
	Konwersatorium (ćwiczenia, laboratorium itd.)	10
	Pozostałe godziny kontaktu studenta z prowadzącym – konsultacje indywidualne	1
Liczba godzin pracy studenta bez kontaktu z prowadzącymi	Lektura w ramach przygotowania do zajęć	30
	Przygotowanie krótkiej pracy pisemnej lub referatu po zapoznaniu się z niezbędną literaturą przedmiotu	39
	Przygotowanie projektu lub prezentacji na podany temat (praca w grupie)	20
	Przygotowanie do testu zaliczeniowego	30
Ogółem bilans czasu pracy		150
Liczba punktów ECTS w zależności od przyjętego przelicznika		6